

Lisa 1. Puhke- ja kaitsealade analüüsi kokkuvõte ja profileerimine

RMK sisemise töörühma tööna koondati taustinfot ja analüüsiti edasiste arengusuundade planeerimiseks külustusala koosseisus olevate puhke- ja kaitsealade tugevusi, nõrkusi, võimalusi ja ohtusid. Samuti valmisid puhke- ja kaitsealade profiilide mustandversioonid, mis aitavad selgemini esile tuua iga puhke- ja kaitseala erisusi ning on aluseks edasiste arengute planeerimisel ja külustajatele alade eripärade tutvustamisel. Käesolev materjal on kokku koondatud kokkuvõtte töörühma tööst.

1. Analüüsi kokkuvõte

1.1. Kiidjärve-Kooraste puhkeala

Kaetud rohkelt erinevate metsatüüpidega, marja- ja seenerikkad metsad. Väikesed, aga ilmekad rabalaigud. Geoloogilised aluspõhja paljandid jõgede ürgorgudes. Järvede rohkus, Kooraste piirkonda kuulub 15 järve. Pärandkultuuriobjektide rohkus.

Külastaja:

Kiidjärve-Kooraste 2015. aasta külastajauuringu andmetel oli 25-34 aastane (30%) ja 35-44 aastane (29%), kõrgharidusega (51%), Eestist (95%), Tartu elanik (25%), Tallinna elanik (21%) külastab 2-5 inimese seltskonnas (68%), oma perega (48%) või sõpradega (36%), 58% kõige tähtsam sihtpunkt, 67% suvel, 68% korduvkülastaja, ööbib 37%. Kõige olulisemad tegevused: jalutamine, metsas olemine, looduse vaatlemine, pikniku pidamine, looduse pildistamine

Külastajate rahulolu:

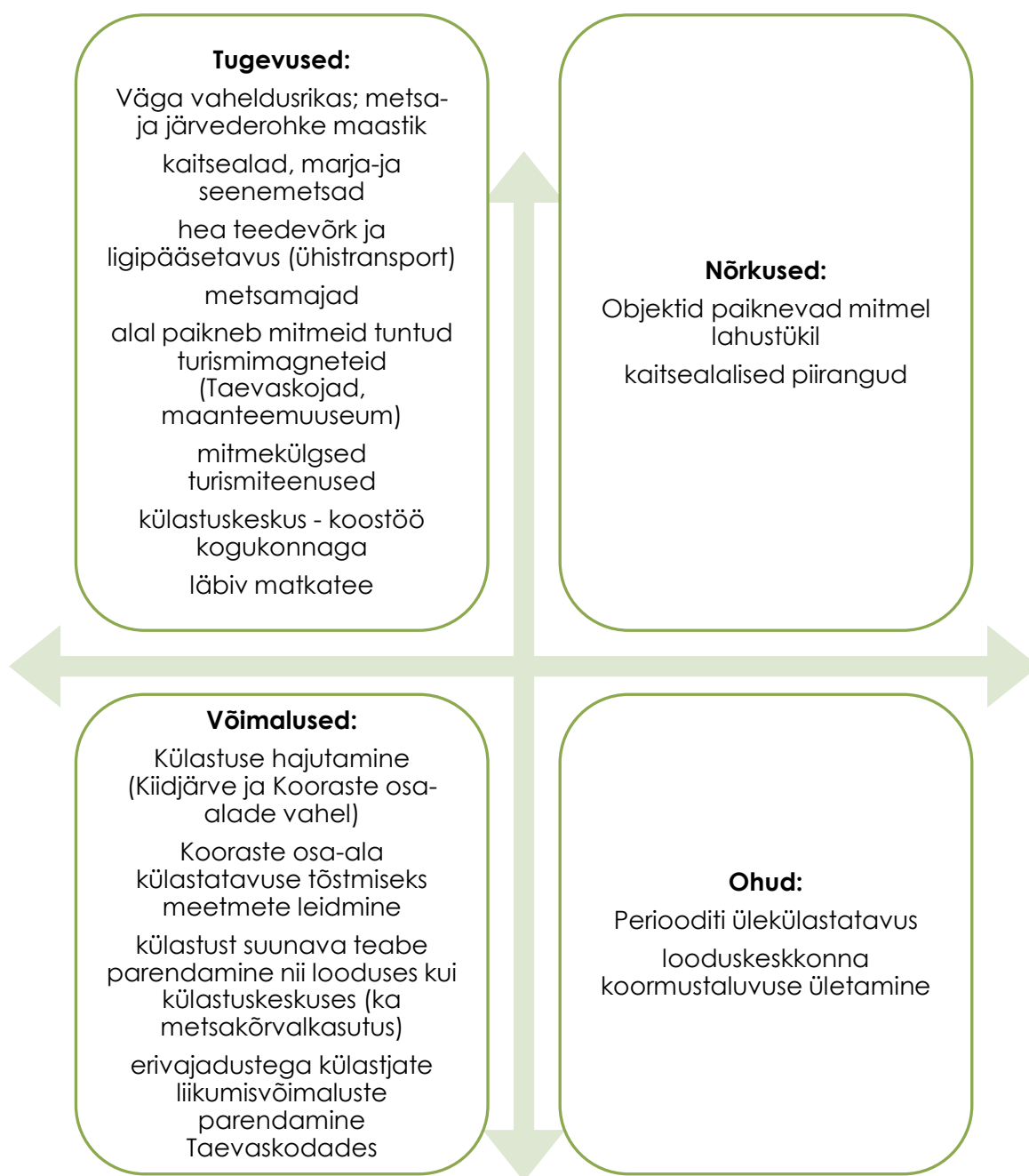
Kiidjärve-Kooraste võrreldav külastajarahuloluindeks oli 2010.aastal 4,22, 2015.aastal 4,44 (üleriigiline keskmine külastajarahuloluindeks 2015. aastal oli 4,40).

Külastajate rahulolu hinnang teenuste ja rajatiste kvaliteedile on püsinud stabiilne või tõusnud kõikide näitajate osas. Rahulolu teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna on jäänud samale tasemele, osategurite kaupa vaadates on rahulolu hulgaga paranenud pea kõigi hinnatud näitajate puhul.

Koormustaluvus:

Kiidjärve-Kooraste puhkealal viidi esimene seirering läbi 2008., teine 2013. ning kolmas 2017. aastal. Seires oli 22 seireobjekti, millest 64% (14 tk) oli pinnase ja alustaimestiku seisund väga hea ja hea ning 36% (8 tk) rahuldav. 2017. aastal kordusseires olnud objektidest 27,3% (6 tk) oli pinnase ja alustaimestiku seisund varasema seireringi andmetega võrreldes stabiilne ning 54,5% (12 tk) suhteliselt stabiilne. Nelja seireobjekti seisundi muutus oli suurem; nendest kolme seisund oli paranenud ning ühel halvenenud.

Kiidjärve- Kooraste puhkeala SWOT analüüs

1.2. Kiidjärve külustuskeskus

Külustuskeskus asub maalilise Ahja jõe kaldal Kiidjärve külas, algselt asus siin ääsitule ja kuumutatud raua suitsu järele lõhnav mõisa sepikoda (1912), hiljem Põlva Tarbijate Kooperatiivi kauplus ja Kiidjärve sidejaoskond (1957-1981) ning Kiidjärve metskond. Keskus on ümbritsetud rikkaliku ajaloo ja kauni looduse vaatamisväärsustega: Kiidjärve mõisa ait-kuivati, vesiveski, kõrts, taevaskojad, „sipelgariik“, Valgesoo raba ja Roiupalu põlismets.

Jagatakse teavet RMK puhke -ja matkavõimaluste kohta, ümbruskonna majutus- ,toitlustus- ja aktiivse puhkuse võimaluste kohta, samuti saab osta RMK Matkatee, puhkealade ja kaitsealade kaarte ning meeneid. Huvilised saavad uudistada näitusi ning vaadata loodusfilme. Väljapanekute, topiste ja seinamaalide abil tutvustame jäälinnu elu-olu, metsas elavaid pisi-imetajaid, kuklaste elu-olu, teadmisi saab proovile panna puude ja metsloomade tundmises. Samuti saab tutvuda Ahja jõe ning siinsete veelindude ja -loomadega, osavust ja teadmisi saab proovile panna kalapüügis ning kalade tundmises. Ettevõtted ja seltsid on oodatud keskusesse korraldama nõupidamisi jm üritusi, mille vahepausi aitame soovi korral täita retkega metsas või rabas. Matkateelisel on võimalik keskusel puhata, laadida telefoni ning realiseerida kogutud punktide eest hüvesid: juua teed-kohvi, kasutada kööki või käia pesemas.

Külustuskeskus pakub nii juhendatud kui ise läbitavaid loodushariduslikke õppeprogramme erinevatele huvigruppidele. Programmide teemad on eelkõige kantud keskuse põhiteemadest, milleks on:

- Kuklased ja nende elu
- Metsaelu- puud ja loomad
- Vee-elustik

Kiidjärve külastuskeskuse SWOT analüüs

Tugevused:

hea ligipääsetavus (ka ühistranspordiga, buss, rong)
hoone hea/atraktiivne asukoht
hea eskoortsioon
Põlvamaal ainuke sarnase keskus
linnade (Tartu, Põlva) lähedus
Kiidjärve tuntus
lähioõmbruses mitmed tuntud turismimagnetid (Taevaskojad, Valgesoo torn)
matkaradadele suundumine keskuse juurest
matkatee lähedus, matkajale olemas kõõgi kasutamise, puhke-ja pesemisvõimalused
vastastikune koostõõ turismiettevõtjatega, külastajate suunamine, aktiivne ettevõtjaskond
teadmiste ja kogemustega retkejuhid, tugev meeskond
programmide/matkade läbiviimiseks erilmline loodus (kuklased, taevaskojad, raba, jõgi, kaitseala jmt)
kõrvalhoone

Nõrkused:

kvalifitseeritud (sh erinevaid keeli valdava) tõõjõõ vähesus lähioõmbruses
külastuskeskustel on veel looduskeskuste maine- arvatakse, et on vaid lastele mõeldud
väike/piiratud/ kaldega õõeala, pole väliekspo jaoks ruumi
parkla väike, ei kasuta vaid keskuse külastajad ja pole laienemisruumi

Võimalused:

QR-koodi vms põhise info/mõõngu loomine, liitumine erinevate õõleestliste külastusmõõngudega
koostõõ ettevõtjatega looduses liikumise võimaluste mitmekesistamiseks (rattalaenus, veetmatkad jms), teavitamine (koostõõ tihendamine),
ekspõõtsiooni ja keskuses pakutavate tegevuste uuendamine/tõõiendamine, atraktiivsena hoidmine
vahetuv näitus näitusteruumis
uued programmid/retked, väliõõppepäevade korraldamine
keskusel oma FB lehe (jõõ sotsiaalmeedia) parem õõra kasutamine
Keskuse juurdepõõõsu vormistamine (sh ligipõõõsetavuse parandamine), külastajatele atraktiivsemaks tegemine

Õõhud:

teabetõõõtajal ja retkejuhtidel hooajaline tõõõ (ebastabiilsus)
kvalifitseeritud tõõõjõõ vähesus lähioõõmbruses
ressursi võõhenemine

1.3. Otepää looduspark

Kaitseala maallised maastikud, mida ilmestavad liigirikkad kooslused. Vaheldusrikkad maastikud, mis tagavad haruldaste taime- ja loomaliikide mitmekesisuse.

Külastaja:

Otepää looduspargi külastaja 2015. aasta külastajauuringu andmetel oli 25-34 aastane (29%) ja 35-44 aastaseid (22%), kõrgharidusega (46%), Eestist (86%), Otepää valla elanik (45%), külastab 2-5 inimese seltskonnas (74%), oma perega (57%) või sõpradega (29%). Suvel (32%) ja ööbijad 46%. Korduvkülastajad 60%. 49% kõige tähtsam sihtpunkt. Kõige olulisemad tegevused: jalutamine, looduse vaatlemine, metsas olemine ja looduse pildistamine.

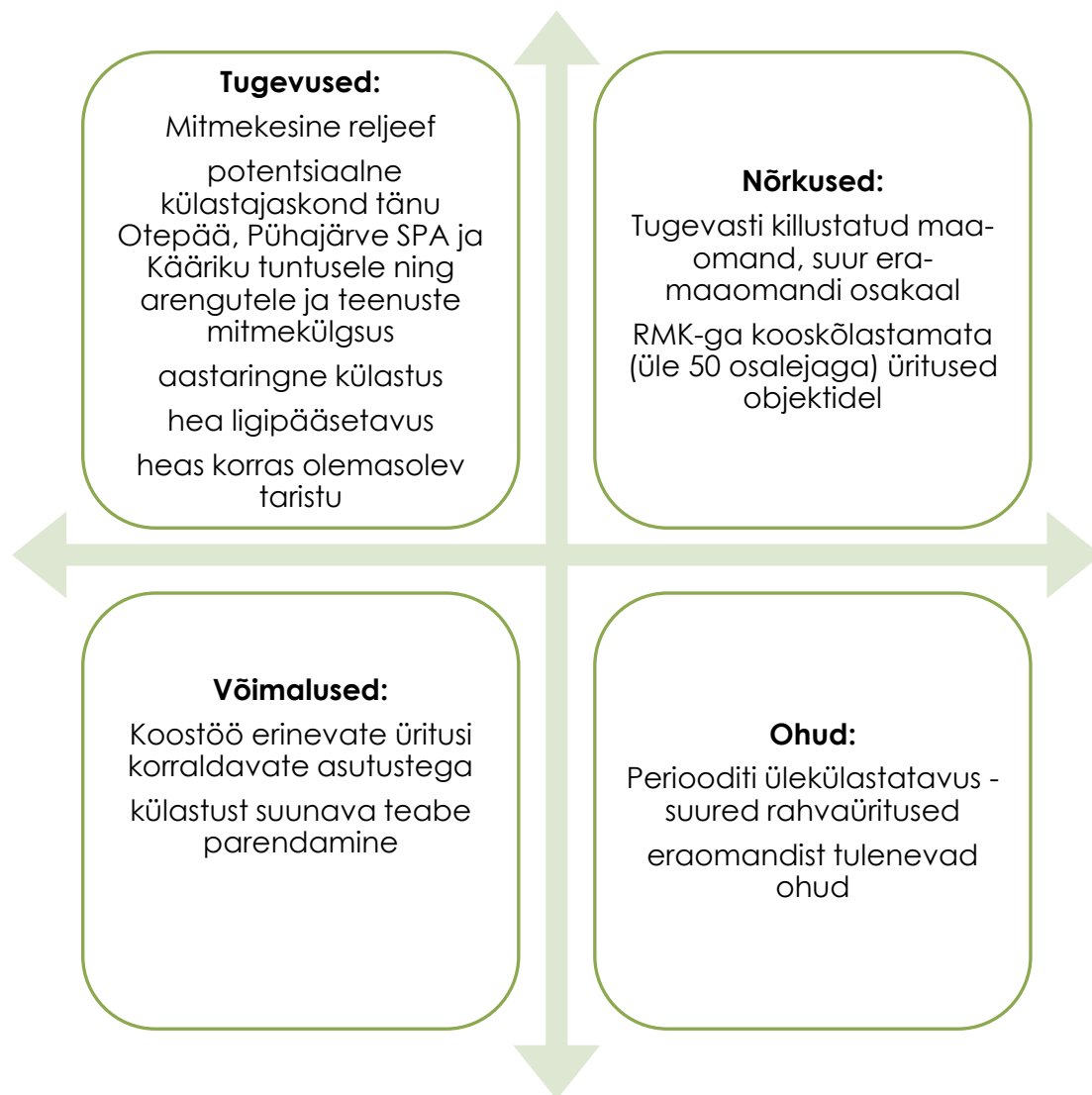
Külastajate rahulolu:

Otepää looduspargi võrreldav külastajarahuloluindeks oli 2010.aastal 4,20, 2015.aastal 4,56 (üleriigiline keskmine külastajarahuloluindeks 2015. aastal oli 4,40).

Koormustaluvus:

Otepää looduspargis viidi esimene seirering läbi 2011. aastal. Teine seirering toimus 2016. aastal ning seires oli 6 seireobjekti. Nendest kahel (33%) olid pinnase ja alustaimestiku seisund väga hea ning neljal hea (67%). 2016. aastal kordusseires olnud objektidest oli kolmel (50%) pinnase ja alustaimestiku seisund stabiilne. Suhteliselt stabiilne oli ühe objekti seisund ning kahe seireobjekti seisundi muutus oli olnud suurem. Mõlema objekti seisund oli varasema seireringi andmetega võrreldes halvenenud, kuid muutused toimuvad lubatud piirides.

Otepää looduspargi SWOT analüüs

1.4. Tartu-Jõgeva puhkeala lõunaosa

Keskmise kõrgusega maastik, erinevate metsatüüpide, soode ja veealadega. Puistud erinevad üksteisest nii liigilise koosseisu, vanuse, alusmetsa ja alustaimestiku liigirikkuse ning tiheduse poolest. Alale jäävad Ilmatsalu jõgi, paisjärv, Alatskivi Lossijärv ja lõuna poole jääb populaarne Pangodi järv.

Külastaja:

Tartu-Jõgeva puhkeala 2015. aasta külastajauuringu andmetel oli 25-34 aastane (37%), 35-44-aastased (22%), kõrgharidusega (34%), Eestist (97%), Tartu elanik (40%), külastab 2-5 inimest seltskonnas või enama inimese seltskonnas (60%), oma perega (48%) või sõpradega (40%), 64% kõige tähtsam sihtpunkt, 39% suvel ja 29% kevadel, 71% korduvkülastaja, ööbib 29%. Kõige olulisemad tegevused: looduse vaatlemine, metsas olemine, pikniku pidamine, lõkke tegemine, marjade ja seente korjamine,

Külastajate rahulolu:

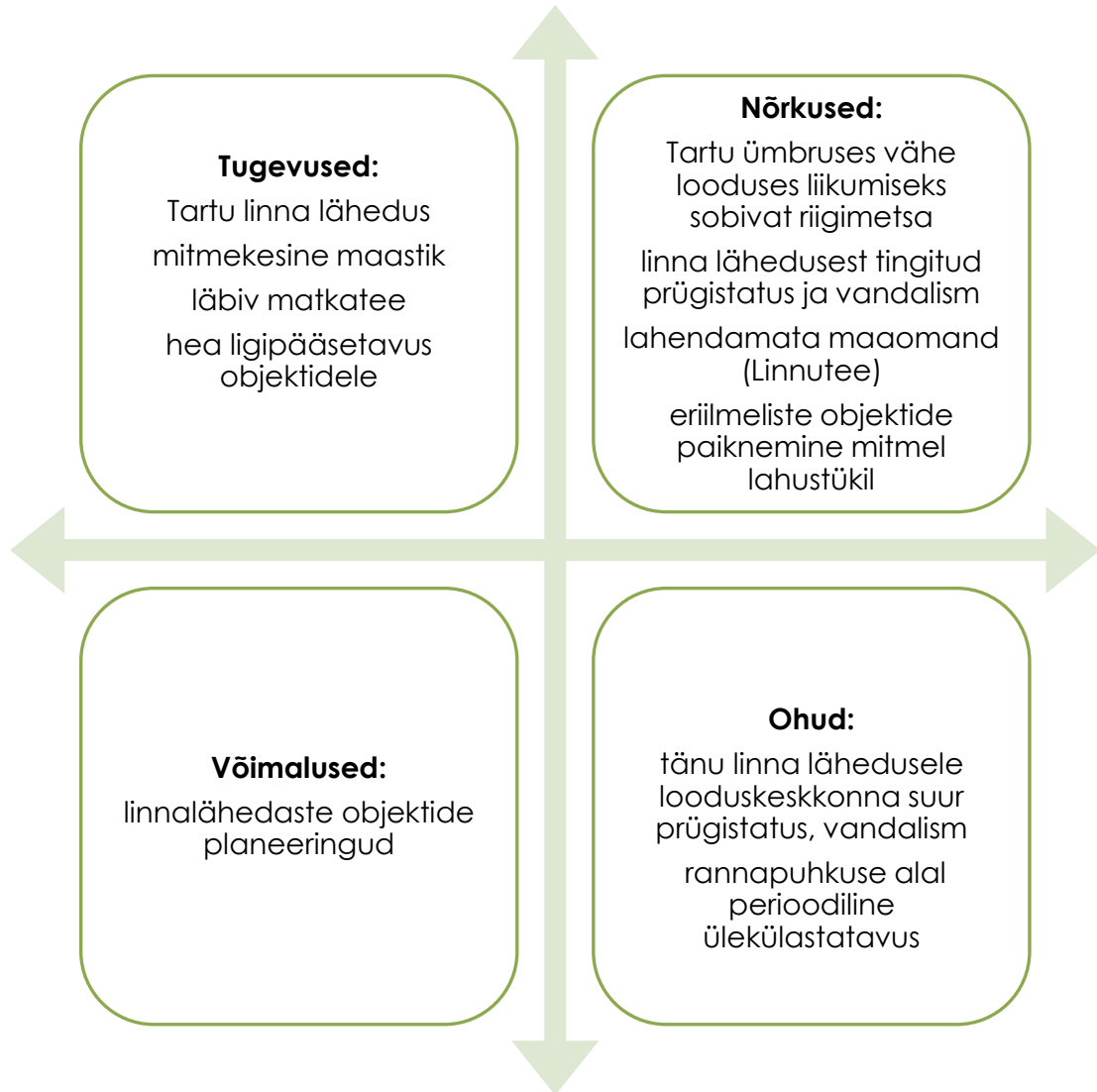
Tartu-Jõgeva puhkeala võrreldav külastajarahuloluindeks oli 2015. aastal 4,30 (üleriigiline keskmine külastajarahuloluindeks 2015. aastal oli 4,40).

Üldiselt hinnati puhkeala külastusobjektide, teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid külastajad teenuste ja rajatiste hulka. Keskmisest madalamalt hinnati vaatetornide hulka.

Koormustaluvus:

Tartu-Jõgeva puhkealal viidi seireringid läbi 2008, 2012. ning 2017-2018. aastal. Puhkeala lõunaosasse jäi 13 seireobjekti. Seiratud objektides 92% oli pinnase ja alustaimestiku seisund väga hea ja hea, ühel objektil (8%) rahuldav. 2017.-2018. aastal kordusseires olnud objektidest (13 tk) 69,2% (9 tk) oli pinnase ja alustaimestiku seisund stabiilne. Suhteliselt stabiilne oli kahe objekti (15,4%) seisund; kahel objektil oli muutus suurem - kõigi nelja objekti seisund oli paranenud.

Tartu-Jõgeva puhkeala lõunaosa SWOT analüüs

1.5. Alam-Pedja looduskaitseala

Objektid paiknevad kaitsealal, kus on säilinud küllastajale atraktiivsed looduslikud kooslused. Ainulaadsed rabamaastikud ja nende looduslik mitmekesisus. Paljude soostike, metsade ja luhaaladega rikastatud maastikud on elupaigaks erinevatele haruldastele taime- ning ohustatud linnuliikidele. Lisaks Emajõe vanajõed, mis on olulised kalade kudealad.

Küllastaja:

Alam-Pedja looduskaitseala 2010. aasta küllastajauuringu andmetel oli 45-54 aastane (26%) ja 35-44 aastane (23%), kõrgharidusega (50%), Eestist (96%), Tartu elanik (59%), küllastab 2-5 inimese seltskonnas (70%), oma perega (74%) või sõpradega (20%), 91% kõige tähtsam sihtpunkt, 33% suvel, ööbib 7%. Kõige olulisemad tegevused: looduses jalutamine, looduse vaatlemine, metsas olemine ja loodusrajaga tutvumine.

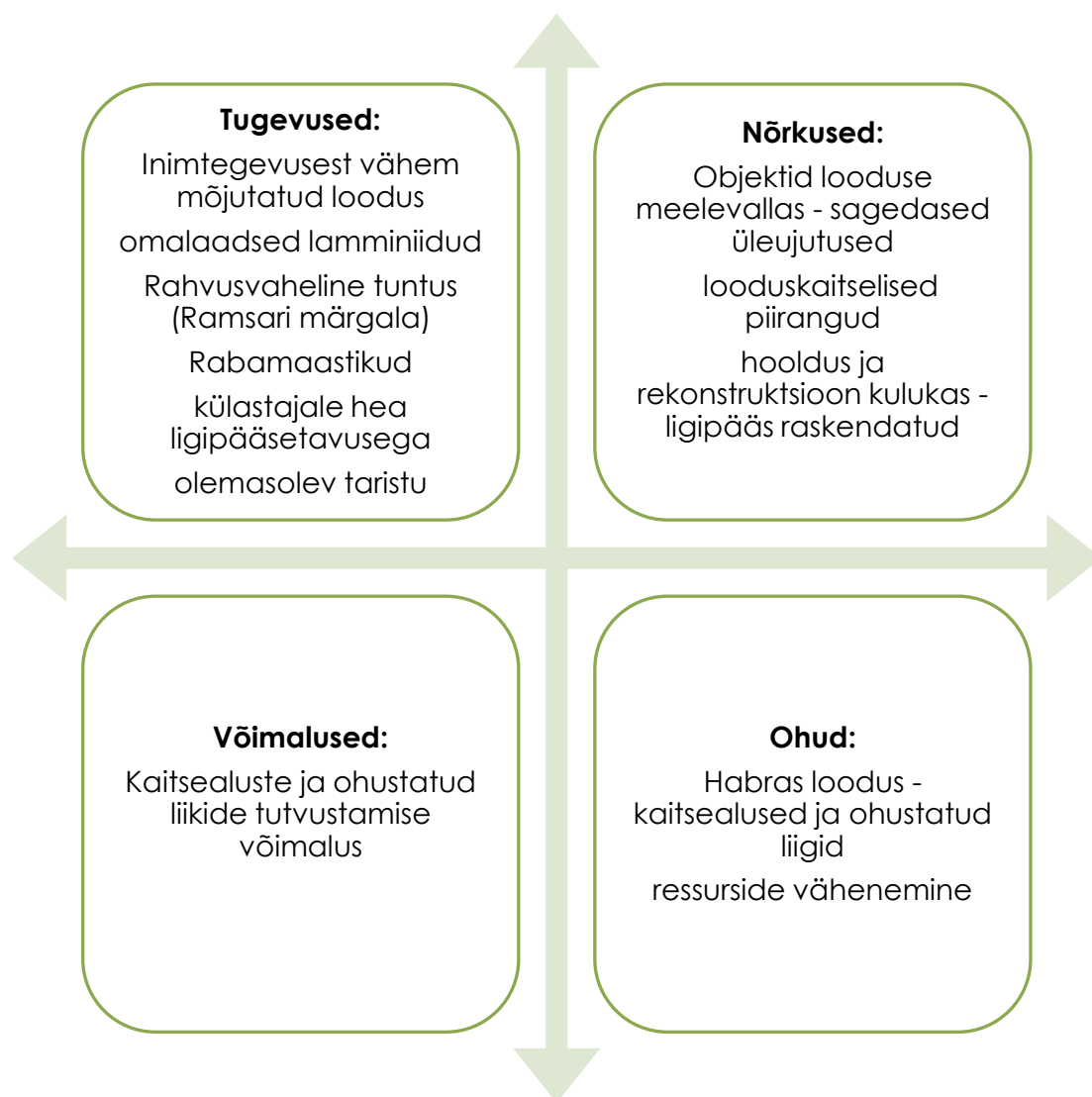
Küllastajate rahulolu:

Alam-Pedja looduskaitseala võrreldav küllastajarahuloluindeks oli 2010. aastal 4,49, (üleriigiline keskmine küllastajarahuloluindeks 2010 aastal oli 4.27 ja 2015. 4,40).

Koormustaluvus:

Alam-Pedja looduskaitsealal viidi esimene seirering läbi 2010. aastal, teine 2016. aastal. Seires oli 4 objekti ning kõigi objektide pinnase ja alustaimestiku seisund oli väga hea. Seires olnud objektidel pinnase ja alustaimestiku seisundis toimunud muutusi ei ole.

Alam-Pedja looduskaitseala SWOT analüüs

1.6. Peipsiveere looduskaitseala

Objektid paiknevad kaitsealal, kus on säilinud küllastajale atraktiivsed kooslused. Eesti suurim deltasooistik, mida läbivad Emajõgi ning selle lisa- ja harujõed. Märjalade suur mitmekesisus koos haruldaste ja ohustatud kooslustega.

Küllastaja:

Emajõe-Suursoo 2010. aasta küllastajauuringu andmetel olid 25-34 aastaseid (28%) ja 35-44 aastaseid (27%), (45%) kõrgharidusega, Eestist (96%), Tartu elanik (35%), küllastab 2-5 inimese seltskonnas (73%), oma perega (39%) või sõpradega (48%), 58% kõige tähtsam sihtpunkt, 21% kevadel, 55% suvel, 64% korduvküllastaja, ööbib 21%. Kõige olulisemad tegevused: looduse vaatlemine, jalutamine, kalastamine, paadi või kanuuga sõitmine ja looduse pildistamine.

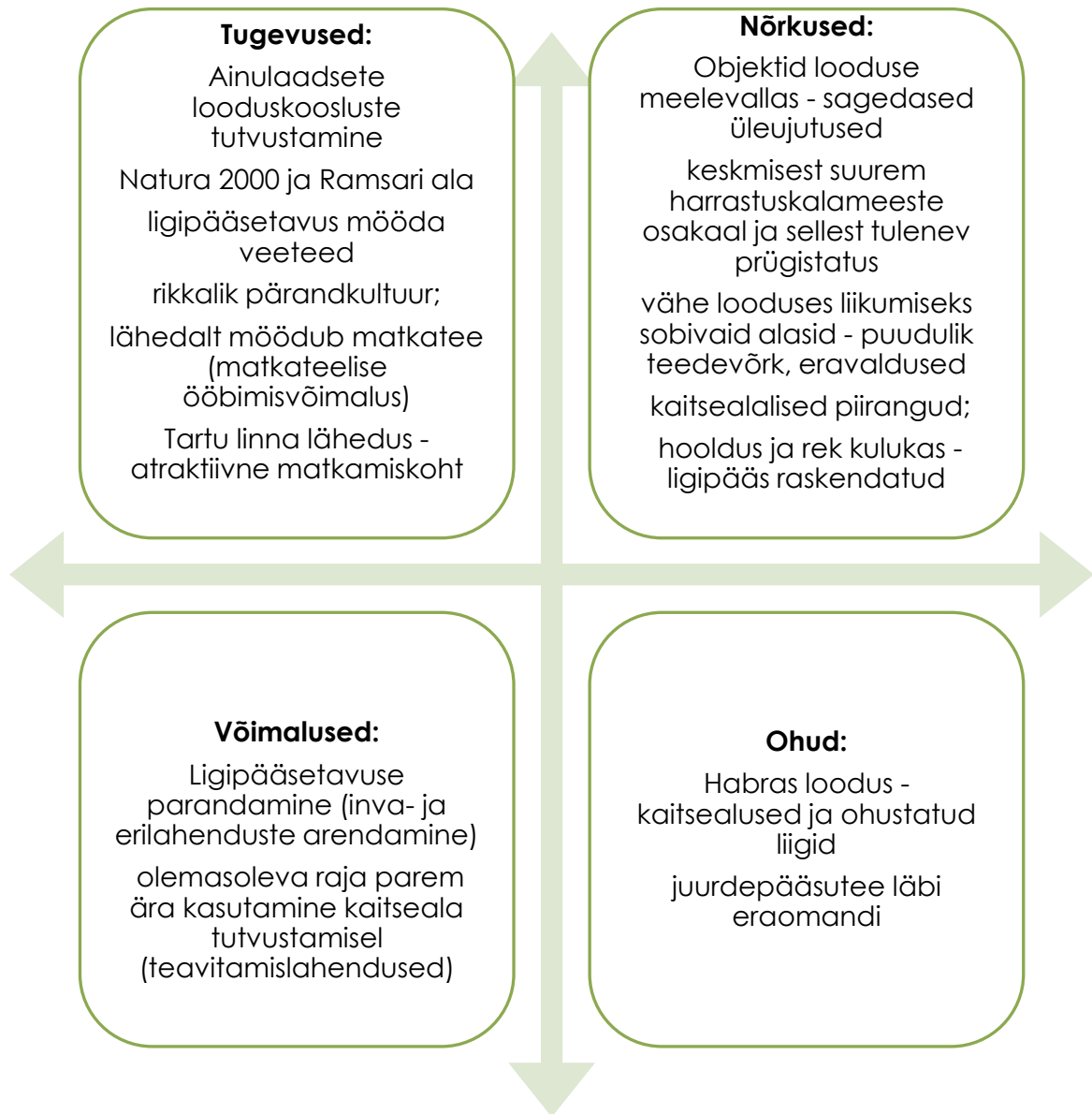
Küllastajate rahulolu:

Peipsiveere looduskaitseala võrreldav küllastajarahuloluindeks oli 2010. aastal 4,3, (üleriigiline keskmine küllastajarahuloluindeks 2010. aastal oli 4,27, 2015. aastal oli 4,40).

Koormustaluvus:

Peipsiveere looduskaitsealal viidi esimene Külustusobjektide seisundi seire ring läbi 2018. aastal. Seires oli 4 objekti. Neist kolmel (75%) oli pinnase ja alustaimestiku seisund väga hea ning ühel (25%) hea.

Peipsiveere looduskaitseala SWOT analüüs

2. Profileerimise kokkuvõte:

Tartu-Jõgeva puhkeala-

Linnast välja – metsa, järve äärde.

Puhkeala pakub traditsioonilise linnalähedase ja perepuhkuse võimalusi - marja-ja seenerikkad männimetsad, kalarikkad järved ja mõisapargid..

Peipsiveere looduskaitseala-

Anna end Emajõe lummusesse!

Tule mööda vee- või matkateed ja avasta märgala võlud ning selle liigirohkus.

Kiidjärve-Kooraste puhkeala –

Kuulsad Taevaskojad ja kaunid metsajärved.

Aktiivse puhkuse võimalused ja imeline loodus - sillerdav Ahja jõgi, võimsad männimetsad, ilmekad rabalaigud, arvukad järved ja silmapaistvad ürgorud, liigirikas Sangaste metsapark. Siin võid kohata vesipappi ja jäälindu, loomi kuklasest põdrani.

Alam-Pedja –

Matka maal ja veel!

Rahvusvaheliselt tunnustatud märgala, kus ulatuslike ülejutustega luhaalad ja hõreda inimasustusega sood pakuvad elamusi suurtele ja väikestele, kohalikele ja kaugemalt tulijatele.

Otepää looduspark –

Iga künka ja kurvi taga uus lummas vaade.

Vaheldusrikas maastik pakub kauneid vaateid, erinevaid tegevusi nii suvel kui talvel, mille keskmeks on järvede pärl – Pühajärv.